

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทุกคนเกิดมาปรารถนาความสุข เกิดความทุกข์นั้น ไม่ต้องการเจอความทุกข์ ปรารถนาแต่ความสุข คนเกิดมามีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาจริงๆ นะ เพราะไม่มีอำนาจวาสนา คุณสิ เราเกิดเป็นสัตว์ ถ้าเกิดเป็นสัตว์ เขาบอกว่าหลวงพ่อบอกอะไรมาพูด มันเป็นไปได้อย่างไรคนจะเกิดเป็นสัตว์

เวลาสัตว์มาเกิดเป็นมนุษย์ ไปเกิดเป็นเทวดา ท้าวโสมสกะ เห็นไหม แล้วเวลาโตเทยพราหมณ์เขาเป็นพราหมณ์ เขาเป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตไปเขาไม่สนใจเลย แล้ววันนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตผ่านไปเพื่อจะโปรดเขา นะ เขาตายไปแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไปโปรดเขาเลย ไปโปรดเขา นะ มันไม่มีใครใส่บาตรใจ เขาก็นิมนต์ผ่านไปก่อน นิมนต์ไปก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าโตเทยพราหมณ์ ถึงเวลามีชีวิตอยู่ที่ตระหนี่ ตายไปแล้วก็ยังตระหนี่นะ

ลูกชายได้ยินใจว่าพ่อเกิดเป็นหมา ไม่พอใจ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้พิสูจน์นะ ให้พิสูจน์เลย บอกว่าให้กลับไปเรียกนะ เรียกหมาตัวนั้นบอกว่าพ่อๆ พ่อๆ เลี้ยงดูให้สำราญเลย แล้วขอสมบัติจากพ่อ

มันตระหนี่ใจ เป็นโตเทยพราหมณ์ เป็นพราหมณ์ ตระหนี่ เอาทองใส่ไหแล้วก็ไปฝังดินไว้ ฝังดินไว้ เวลาตายไปไม่มีใครรู้ นี่พระพุทธรู้ว่า พระพุทธรู้ว่าเขาซ่อนไว้ เขาไม่ให้ใครรู้ แล้วพ่อตายไปแล้วไปเกิดเป็นสุนัขมาเฝ้าสมบัตินั้น เวลาลูกชายไปเลี้ยงดู เลี้ยงดู เลี้ยงอย่างดี แล้วเรียกพ่ออย่างเดียวเลย บอกขอสมบัติๆ ไอ้สุนัขตัวนั้นมันวิ่งไปนะ มันไปตะกุก มันไปตะกุกตรงนั้นนะ สั่งให้ขุด สั่งให้ขุด ทองคำทั้งนั้น

เวลาว่าคนเกิดเป็นสัตว์ได้หรือ สัตว์มันเกิดเป็นคนได้หรือ

ฉะนั้น เวลาการเวียนว่ายตายเกิด เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีศักยภาพมาก แล้วพอเกิดเป็นมนุษย์ เด็ก เด็กๆ อยากจะเป็นอิสระเป็นเสรี จะไม่ให้มีใครครอบงำเลย ไม่ให้มีใครมาบังคับบัญชาเลย อยากจะเสรี มันเสรีได้ไหมล่ะ ความเสรี คุณติ เวล่านักบริหารจัดการเขาบอกว่า ทรัพยากรมนุษย์ เขาคิดคำนวณเลยว่าในประเทศใด วิทยทำงานมีเท่าไร เขาจะไปตั้งโรงงานที่นั่น เขาจะใช้แรงงานจากเรา เขาจะใช้แรงงานจากมนุษย์นั้นนะ เวล่านักธุรกิจเขามองการลงทุน เขามองถึงแรงงาน เราจะมาแรงงาน

เราเกิดมา เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา แล้วผู้ที่มีอำนาจวาสนา ผู้ที่เขาเป็นนายทุน เขาวางแผน ทรัพยากรมนุษย์ เราก็เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรนั้น เราก็หมุนไปในวัฏฏะ มนุษย์เกิดมาอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอาศัยพึ่งพากัน ต้องอาศัยพึ่งพากัน มีหน้าที่การงานแตกต่างกันไป แล้วอยากเป็นอิสระ พอเป็นอิสระ ทุกคนอยากเป็นอิสระ มาบวชพระก็อยากจะมีอิสระ พอบวชพระแล้วต้องมีความสุขมีความสบายแน่นอนเลย

บวชพระ เห็นไหม โยมมีศีล ๕ เณรมีศีล ๑๐ พระมีศีล ๒๒๗ ยิ่งมาบวชพระยิ่งขยับไม่ได้เลย อ้าว! ก็อิสระไง อิสระไง

ความว่าจะเป็นผู้ที่อิสระมันก็ต้องมีความเริ่มต้นก่อน เห็นไหม เด็กที่จะเป็นผู้ที่อิสระ เด็กก็มีการศึกษาเชื่อฟังพ่อแม่ พ่อแม่ก็ส่งให้มีการศึกษา พอศึกษาแล้วมันมีหน้าที่การงานเข้ามา ทำงานขึ้นมาแล้วถ้าเรามีอำนาจวาสนา นั่นละงานของเรา

เวลาเขาทำงานกันเขาบอกว่าไม่เอางานมาไว้ในบ้าน ทำงานเสร็จไว้ที่ทำงาน ไม่เอางานมาไว้ทำต่อที่บ้าน เพราะในบ้านของเรา เราต้องการความสงบ เราต้องการมีความสุขความอบอุ่นในบ้านของเรา หน้าที่การงานก็เป็นหน้าที่การงาน นี่หน้าที่การงาน เราอยากจะมีอิสระ อิสระที่ไหนดล่ะ ในเมื่อผลของวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิด คนเรามันเป็นสัตว์สังขม มนุษย์ต้องอยู่ด้วยกัน ถ้ามมนุษย์อยู่ด้วยกัน พึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกันเขาก็ต้องการศีลธรรมจริยธรรม ธรรมาภิบาลๆ ทำอะไรก็ให้จิตใจเป็นธรรมๆ จะว่าความอิสระมันอิสระที่ไหน มันก็มีกฎกติกา เครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูกตเวที คนดีก็ต้องมีความกตัญญูกตเวที ใครมีบุญคุณต่อเรา ใครช่วยเหลือเอื้องานเรา ถึงคราวที่เรามีกำลังที่เราตอบแทนเขาได้

การส่งเสริมกัน คุณงามความดีส่งเสริมกันไง คบบัณฑิตไง เขาไม่คบคนพาล คนพาลมันคนเห็นแก่ตัว นี่คนพาล บัณฑิตมีความทุกข์มากเลยอยู่ใกล้คนพาล คนพาลมันพาล ทำอะไรมันก็

พาลไปหมด เราทุกข์มากเลยอยู่ใกล้คนพาล สิ่งที่เป็นความทุกข์ของบัณฑิตคืออยู่ใกล้คนพาล ถ้าเป็นบัณฑิตด้วยกันมันคุยกันรู้เรื่องไง คุยกันโดยบริหารจัดการสิ่งต่างๆ ไปให้ได้ดี

เราว่าเราต้องการความเป็นอิสระ เด็กทุกคนก็อยากต้องการความอิสระ ต้องการเสรีภาพ แล้วเราจะหาเสรีภาพมาจากที่ไหน เราก็บอกว่าในพระพุทธศาสนา ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา บริษัท ๔ เจ้าของศาสนา พอบวชพระไปแล้ว บวชพระเพื่อค้นหาความอิสระ ที่นี้บอก ว่าเพื่อค้นหาความอิสระให้พ้น

คูลี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ผลของวิภวภูการที่จิตนี้ไม่เป็นอิสระ มันอยู่ใกล้กฎของกรรม ทำดี-ทำชั่ว ทำคุณงามความดีมันส่งเสริมๆ มันเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ดูพระอินทร์สิ เวลาพระอินทร์มาใส่บาตรพระกัสสปะ ปลอมเป็นคนทุกข์คนยากมาว่ามาใส่บาตรพระกัสสปะ พระกัสสปะเข้ามานสมาบัติ เวลาออกจากสมาบัติ ใครใส่บาตรจะได้บุญมาก ท่านปรารภนาจะไปโปรดคนจนไง พระอินทร์ก็ปลอมตัวเป็นคนจนมาใส่บาตร

ที่นี้พอใส่บาตร พระอินทร์ คนรวยมันปลอมตัวอย่างไรมันก็ปลอมตัวไม่แนบเนียน หลอก เวลาใส่บาตรไป อาหารที่ตกบาตร เฮ้ย! คนจนใส่บาตร ไม่ใช่ อันนี้ไม่ใช่ ไม่ใช่ ก็กำหนด จิตดู “มหาบพิตร มหาบพิตรอย่าขี้โกงสิ เขาจะโปรดคนทุกข์คนยาก มหาบพิตรมาแข่งชิงสมบัติของเขา”

“โ๊ย! นี่คนจน เราจนมาก”

“จนอย่างไรล่ะ เป็นพระอินทร์จนได้อย่างไร”

อ้าว! เพราะเป็นพระอินทร์นะ ว่าเป็นพระอินทร์ แต่เวลาปกครองเทวดา เทวดาที่เขา ทำบุญกุศลของเขามา ทรัพย์สมบัติของเทวดาเขาวัดกันด้วยแสง ด้วยคุณภาพแสงของเขา เขาสว่างไสวกว่า เขาทำบุญมากกว่า เป็นพระอินทร์มีทรัพย์น้อยกว่าเขา มันเป็นคนทุกข์ มันทำบุญ สร้างบุญขึ้นมาเพื่อจะได้บุญกุศล เพื่อจะมีอำนาจเหนือกว่าที่เราจะปกครองเขา เราปกครองเขา แต่เขามีอำนาจเหนือกว่า เราปกครองเขา ปกครองเพราะอะไร เพราะเกิดเป็นพระอินทร์ไง

เทวดามากล่าวว่าทำอะไร เวลาโยมถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่ามันมีจริงหรือ หรือ เทวดา อินทร์ พรหมมีจริงหรือ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเธออย่าถามนะว่ามันมีจริงหรือไม่จริง วิธีการที่จะไป มันต้องมีวิธีการ มันต้องมีเหตุไฉน คนจะเป็นพระอินทร์ได้ คูสิ รัฐบาล สิ่งที่เป็นรัฐบาล สาธารณูปโภคเป็นพระอินทร์ สร้างถนนหนทาง แหล่งน้ำ สร้างศาลาโรงธรรม เพราะเขาได้ใช้ได้สอยไฉน เพราะบุญกุศลๆ ไปเกิดเป็นหัวหน้า พระอินทร์ไฉน

เขาเป็นพระอินทร์เพราะเขาทำของเขาได้เป็นพระอินทร์ เขาได้เป็นผู้ปกครองเทวดา เราทำของเรา เราทำส่วนตัวของเรา เราทำบุญกุศลของเรา เราก็ได้เกิดเป็นเทวดาเหมือนกัน แต่เราไม่มีสถานะ เหตุของเราก็ไม่ได้เป็นหัวหน้า เราปกครองใครไม่ได้ แต่เราอยู่ใต้อำนาจปกครองของเขา นี่ว่าคนจนๆ ไฉน แม้แต่พระอินทร์เวลาเขาจนเขายังเดือดร้อนเลย เขายังอยากจะสร้างบุญกุศลของเขาเลย นี่การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เห็นไหม

ทุกคนต้องการเป็นอิสระ บวชเป็นพระก็อยากจะบวชพระเพื่อจะเป็นอิสระ บวชเป็นพระขึ้นมาสี่ ๒๒๗ ต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ อิสระตรงไหนล่ะ การที่มันอิสระนะ เขาต้องมีขอบรั้วกัน หัวใจเวลามันเป็นนามธรรม มันส่งออกไปไม่มีที่สิ้นสุด แล้วถ้าไม่มีที่สิ้นสุด เวลาทางวิชาการเขาบอกว่าเขาทำวิจัยกัน เขาบอกว่ามันก็ต้องมีจินตนาการด้วย ถ้าคนมีจินตนาการด้วย ทางวิชาการมันจะเสริมมา เห็นไหม จินตนาการ จินตนาการเพื่อการวิจัยให้ไปถึงจุดนั้นไฉน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าจิตมันไปไม่มีขอบไม่มีเขต แล้วจินตนาการไป จินตนาการเพื่อมรรคเพื่อผล อยากอิสระ อยากจะพ้นจากทุกข์ อยากจะไม่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าไม่เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วจะทำอย่างไรล่ะ ทำอย่างไร ทำอย่างไรก็เริ่มต้น สิ่งที่ว่าเราพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นขอบ กติกาเพื่อความอิสระๆ ยิ่งบวชพระมา ๒๒๗ เลย แล้วยังมีข้อวัตรปฏิบัติอีกต่างหาก ถ้าข้อวัตรปฏิบัติ ถ้ามันควบคุมได้ เพราะจิตที่เป็นนามธรรมมันจะควบคุมได้ยากนัก สิ่งที่เราทำบุญกุศลอยู่ แม้แต่เราตั้งใจอยากจะอิสระ อยากจะมีเสรีภาพ อยากจะมีทรัพย์สินสมบัติ เราทำบุญของเรา

บุญเป็นบุญ บุญคือความสุขใจ ความอบอุ่นของเราว่าเราทำของเรา แล้วสิ่งที่คุณงามความดี ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้นั้น เราถือศีล ศีลธรรมให้ความ

กุ่มครองเรา กุ่มครองนะ ถ้าถือศีล ๕ เรามีแต่คุณงามความดี มีแต่คุณงามความดีทั้งนั้น กลิ่นของศีลหอมทวนลม เขาบอกคนนี้เป็นคนดี

คนเขาจะทำร้ายกัน บอกทำเขาไม่ได้นะ คนนี้เป็นคนดี เห็นไหม มันกุ่มครอง ความดีมันกุ่มครอง ศีลธรรมมันกุ่มครองเรา ถ้ากุ่มครองเรา แล้วคนทำคุณงามความดีทำไมเขาโดนทำร้ายๆ

อันนั้น คำว่ากรรมนะ คำว่า “กรรม” เราทำมาเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ คุณติ ถ้าคำว่า “กรรม” พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย มีฤทธิ์มีเดชมาก แล้วพอมันถึงเวลา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมไป มีคนศรัทธา ศาสนาเจริญมากเลย ใ้อพวกลัทธิต่างๆ เขาต้องการกีดขวาง ต้องการทำลาย เขาปรึกษากันว่าถ้าจะเจาะยางพระพุทธศาสนาต้องเจาะอย่างไรก่อน? พระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะนั้นล่ะผู้มีฤทธิ์มีเดช ผู้ที่เผยแผ่ธรรมไป ต้องเจาะยางก็ต้องทำลายตรงนั้นก่อน จ้างคนมาฆ่านะ จ้างคนมาฆ่า เห็นไหม เหาะหนีๆ เพราะเขารู้

สุดท้ายมาถึงเวลาไง อ้อ! มันเป็นกรรมของเรา ปล่อยให้เขาทูป ให้เขาทูปจนแหลกเลย ทูปแหลกเพราะมีฤทธิ์ ด้วยฤทธิ์ รวบรวมกายนั้นกลับมาเป็นปกติ เหาะไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วกลับมาที่เดิม คลายฤทธิ์ออก และอยู่นั่นนะ สิ่งที่มีฤทธิ์มีเดชขนาดนั้น มันเรื่องของกรรมไง กรรมที่ว่าเศษกรรมไง

แล้วเขาก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อู้อู้อู! ลูกศิษย์อัครสาวกเบื้องซ้ายมีฤทธิ์มีเดชขนาดนั้นเลย ทำไมให้โจรกระจอกๆ มาทูปจนตายเลย ทูปตายเลย ก็เขาจับจ้างมาไง พอเขาทูปพระโมคคัลลานะเขาก็ไปคุยอวด เขาไปกินเหล้าอวดกัน แหม! เขาได้ทำผลงานมหาศาล ปากทำแล้วก็ไปคุยโม้ เสร็จแล้วเจ้าหน้าที่จับหมด นี่ไง เวลาเวรกรรมมันให้ผลนะ

ว่าคนทำความดีแล้วมันก็ต้องธรรมะกุ่มครองๆ

คนดีมันดีอยู่แล้ว ความดีมันดีในตัวมันเองอยู่แล้ว แล้วมีคุณงามความดีอยู่แล้ว แต่เวลาเวรกรรมของคน เราทำของเราเอง เราทำของเราเอง คุณติ พระโมคคัลลานะ มันเป็นเพราะอะไร ทำไมเขาจะมาจองเวรจองกรรม มาฆ่าเราล่ะ เหาะหนีก็ได้ ทำอย่างไรก็ได้ คุณติ คนที่มีคุณธรรมมีฤทธิ์ มีฤทธิ์ เขาจะมายิง ทำอย่างไรให้เขาประสบอุบัติเหตุได้ทั้งนั้นแหละ แต่ไม่ทำไม่ทำ ขอมรับตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริงอันนั้น

ถ้าพูดถึง เราทำความดีแล้วทำไมเรายังตระกำลำบากอยู่ ถ้าไม่ทำมันก็ตระกำลำบากยิ่งกว่านี้ ยิ่งกว่านี้แล้วสิ่งที่ว่าเขายังซ้ำเติมกว่านี้ แต่เราทำคุณงามความดี มันจะตระกำลำบากก็ทำ ความดี ถ้าตระกำลำบาก สิ่งที่ว่าถ้าตระกำลำบาก ถ้าทุกคนเห็นใจ ทุกคนช่วยเหลือเอื้องาน

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาพระเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน อยู่ในป่าในเขาตระกำลำบากไหม เวลาหลวงตาท่านเล่าถึงประวัติหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่าน เล่าด้วยประสบการณ์ของท่าน ท่านเล่าเรื่องปกตินะ เล่าเรื่องธรรมคา แต่คนฟังน้ำตาไหลนะ หลวงตาท่านบอกว่าหันหน้าเข้าข้างฝ่าน้ำตาไหลๆ เลย สงสารท่าน

แต่ท่านบอกว่าเป็นปกติ เพราะอะไร เพราะท่านดำรงชีวิตท่านเป็นแบบอย่างไร มันเป็นเรื่องธรรมคาของท่าน สิ่งนี้มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย มันไม่มีอำนาจเหนือหัวใจของเราได้หรอก ถ้าหัวใจของเรามีคุณธรรม เห็นไหม เราปรารถนาความสุข ปรารถนาความสงบระงับ เรา ปรารถนาสมาธิ ปัญญา เราไม่ได้ปรารถนาสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างนี้ ความอำนวยความสะดวก โลกเขาก็มีกัน เดียวนี้เข้าสปาเขาบริการขนาดไหน ก็ไปอยู่ที่นั่น เข้าสปาไปแล้วเป็นพระอรหันต์ ออกมาจากสปานั้นเลย มันไม่มี

มันต้องไปขัดเกลา เพราะกิเลส เห็นไหม เราอยากเป็นอิสระ เราอยากเป็นอิสระจากหัวใจ ใจ ถ้าหัวใจมันเป็นอิสระได้มันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา ใจ ฉะนั้น คนที่มีศีล สมาธิ ปัญญามันต้อง เตรียมความพร้อมใจ หัวใจมันควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับ พวกคฤหัสถ์ พูดถึงเรื่องอนุปปพิกขา เรื่องของท่าน เรื่องการเสียดละก่อน เตรียมความพร้อม ของหัวใจก่อน ถ้าหัวใจมันเตรียมความพร้อมแล้ว เสียดละท่านขึ้นไปแล้ว ทำคุณงามความดี

ทานคือการเสียดละ คือคุณงามความดี ความดีจะให้ผลเกิดเป็นเทวดา องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถือนกขัมมะ นกขัมมะคือถือนพรหมจรรย์ พอถือนพรหมจรรย์แล้วเราจะ แสวงหาปัญญาของเรา สิ่งที่มีมันจะเตรียมความพร้อมๆ เรื่องเตรียมความพร้อมของหัวใจ ถ้า หัวใจมันพร้อมแล้ว ถ้าเกิดมันพร้อมแล้ว สิ่งที่ว่าศีล ๒๒๗ ศีล ๒๑,๐๐๐ ข้อ มันเป็นเรื่องเล็กน้อย เพราะรักษาหัวใจอย่างเดียว ถ้าจิตมันสงบแล้วมันจะทำความคิดใหม่ จิตสงบแล้ว ถ้าไม่มีสิ่งใด ไม่มีขอบเขตเลย แล้วเราจะหาหัวใจเราได้อย่างไร หัวใจมันอยู่ที่ไหน หัวใจมันอยู่ที่ไหน

ครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาท่านก็หาหัวใจของท่าน ชุติงค์ ไป ชุติงค์ไปเพื่อขัดเกลามัน เพื่อไม่ให้มันเกาะเกี่ยวสิ่งใด เห็นไหม มันคิดไปร้อยแปด รั้งร่างกาย

อยู่ หัวใจมันคิดไปเรื่อยแปด ถ้ามีสติปัญญาจริงๆ ใ้ๆ มันก็กลับมาสู่ตัวมัน พอจิตมันสงบเข้ามา มันมหัสจรรย์นะ มหัสจรรย์อย่างไร

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ความสุขสงบระงับของใจสำคัญมากเลย แต่เราไม่เคยเห็นในคู่มือ เราแสวงหา เราประกอบธุรกิจอย่างใดก็แล้วแต่ ประสบความสำเร็จเรามีความสุขใหม่ เรามีความสุขนะ เรามีความสุขเพราะมันเกิดจากผลงานของเราไง

แล้วเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านปฏิบัติมาขนาดไหน แล้วพอเรามาประพฤติปฏิบัติ สาวก-สาวกะได้ยิน ได้ฟังแล้ว มีช่องทางแล้วพยายามฝึกฝน พยายามบังคับของเราขึ้นไปเอง พยายาม มันลงใจ มันลงใจมันพอใจจะทำ พอใจจะทำ พอจิตมันเป็นจริง เป็นจริงโดยข้อเท็จจริง ไม่ใช่จินตนาการ

จากจินตนาการ จากการศึกษาค้นคว้า จินตนาการแล้วมันไม่เป็นความจริง มันไม่มีความตกผลึกในใจ พอมันสงบเข้ามามันมหัสจรรย์แล้ว จากศรัทธาเป็นอจลศรัทธาแล้วกัน อจลศรัทธาว่ามันมีอยู่จริง ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่จริง ทรัพย์สมบัติที่มีคุณค่า ทุกคนต้องการทรัพย์สมบัติอันนั้น ถ้าได้ทรัพย์สมบัติอันนั้นขึ้นมา ป้างจัดตั้ง สันติภูมิจโก แล้วทรัพย์สมบัติอันนั้นมันเป็นอย่างไรร่ะ

เวลาเราแสวงหาทรัพย์มา เราได้ทรัพย์มา เรารู้ว่าทรัพย์สมบัติมันเป็นแบบนี้ แล้วเวลาได้มรรคได้ผล อัดตสมบัติมันเป็นอย่างไรล่ะ? ก็มันเป็นกลางหัวใจนั่นไง เวลามันรู้ มันรู้แล้วมันก็ไม่หมุนไปไง ไม่หมุนไปมันก็ไม่เข้าไปนอนอยู่ในครรภ์ไง มันก็ไม่เกิด

เกิดภพ เกิดชาติ อารมณ์ความรู้สึกหนึ่งก็เกิดอารมณ์หนึ่ง อารมณ์หนึ่งก็ภพหนึ่ง ภพหนึ่งก็เป็นความรู้สึกหนึ่ง ความรู้สึกหนึ่งมันก็มีสุขมีทุกข์หนึ่ง แล้วมันรู้เท่ารู้ทันเข้ามาถึงมัน ถ้ามันจะเป็นอิสระ มันจะเป็นอิสระที่นี้ มันจะเป็นอิสระในหัวใจใจ ถ้าหัวใจเป็นอิสระแล้ว หัวใจมันปล่อยวางหมดแล้ว ถ้ามันปล่อยวางได้ อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก ก็อยู่กับโลกนั่นแหละ เพราะยังอยู่มันยังเข้าใจใจ ยิ่งเข้าใจว่ามันเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นผลของเหตุและผล มันมีที่มาที่ไป ก็เราทำมาอย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้ เราปฏิบัติสิ่งที่มิได้อยู่ไม่ได้ เราปฏิบัติสิ่งที่มิได้อยู่ไม่ได้ แต่ในปัจจุบันนี้ เราได้ทำลายภพทำลายชาติแล้ว สิ่งนี้มันเศษ เศษ สอุปาทิเสสนิพพาน ยังมีเศษส่วนอยู่เห็นไหม

พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายมีฤทธิ์ขนาดนั้น เศษมันมีอยู่ สิ่งที่เขาจับต้องได้ ร่างกายจับต้องได้ แต่เขาเห็นหัวใจอันนั้นไม่ได้ เวลาพระในสมัยพุทธกาล เวลาสิ้นกิเลสไป มารก็พยายามค้นหาๆ พระพุทธเจ้าบอกเลย มารเอ๋ย เธอไม่ต้องค้นหาหรอก หาไม่เจอ ไม่มีภวาสวะ ไม่มีสถานที่ ไม่มีที่กระทบ ไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น แล้วจะหาอย่างไร มารจะหาอย่างไร หาไม่เจอ เห็นไหม อย่างนี้ถึงจะเป็นอิสระ ถ้าอิสระอย่างนี้เราทำได้อย่างไร

ทุกคนปรารถนา ยิ่งเด็กไม่ต้องการให้ใครบังคับเลยละ มนุษย์ทุกคนอยากมีอิสระเสรีภาพ แต่ไม่รู้หรือว่าการติดข้องจากกฏกติกาจากข้างนอกทางโลก การติดข้องในหัวใจ หัวใจเราเอง มันติดมันข้อง มันมีเป้าหมายของมัน ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ประพฤติปฏิบัติ ให้ชำระล้าง เวลาถึงที่สุดแล้วมันอิสระได้ ความอิสระจริงอยู่ภายในใจของเรา เอวัง